

תלמודו בידו

דף פב עמוד ב

א] מנין שאיסור רציחה הוא בכלל "יהרג ואל יעבור" ?

ב] מנין שחייבים למסור את הנפש ולהיהרג ולא לעבור על איסור גילוי עריות ?

ג] האם אשה מצווה להיהרג ולא לעבור על איסור גילוי עריות, ומדוע ?

ד] איזה דין מדיני רוצח נלמד מן ההיקש לנערה המאורסה ?

א] מסברא, "מאי חזית דדמא דידך סומק טפי, דילמא דמא דההוא גברא סומק טפי". ואף שכל המצוות נדחות מחמת פיקוח נפש, שנאמר "וחי בהם", לפי שחביבה נפשם של ישראל לפני המקום יותר מן המצוות. באיסור רציחה אינו כן, כיון שגם לאחר שתתבטל המצוה יש כאן ישראל שנהרג. ובמה ייטב בעיני ה' לעבור על מצות לא תרצח. וכי דמך חביב עליו יותר מדם ישראל חברך.

ב] לגבי נערה המאורסה שנאנסה בשדה במקום שאין איש להושיע אותה, נאמר: "ולנערה לא תעשה דבר, כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש, כן הדבר הזה". הוקש משפט הרוצח למשפט נערה המאורסה ללמד: כשם שרציחה ביהרג ואל יעבור, כך גילוי עריות ביהרג ואל יעבור.

ג] אינה מצווה למסור את נפשה, מפני שאינה עושה מעשה בבעילה. וכפי שמוכח מאסתר שלא מסרה את נפשה כדי להינצל מגילוי עריות עם אחשוורוש.

ד] כשם שמותר להציל נערה מאורסה מבעילה זו וכל שלא נבעלה בנפש הבא לאונסה. שנאמר "ואין מושיע לה", הרי שאם יש מושיע, עליו להושיעה בכל דרך שיכול, ואפילו על ידי הריגת הבוועל. כך ברוצח יש להציל את הנרצח אף בנפשו של הרוצח.